
Status og fremtid for Studier i Læreruddannelse og -Profession

Redaktionelt forord til sommernummeret 2022

I dette nummer er det på sin plads at komme med nogle tidsskriftsinterne informationer og overvejelser. For det første har tidsskriftet fået en helt ny redaktion i efterår 2021, og vi har arbejdet med spørgsmålet om, hvordan tidsskriftets fremtid skal se ud. Den nye redaktion har konstitueret lektor og ph.d. Henrik Kasch fra UC Syd som ansvarshavende redaktør. Den øvrige redaktion består af følgende docenter: Preben O. Kierkegaard fra UCN, Raffaele Brahe-Orlandi fra VIA, Stefan Ting Graf fra UCL, Bettina Buch fra PHA og Tom Steffensen fra KP. Den opmærksomme læser opdager, at alle UC'er således er repræsenteret. Dette var ønsket fra Læreruddannelsens Ledernetværk (LLN), som er tidsskriftets udgiver. Vi opfatter dette tiltag dels som en styrkelse af tidsskriftet mere generelt, dels som en konkret forankring i de forskellige forskningsmiljøer i relation til læreruddannelserne.

Tidsskriftet har eksisteret siden 2016, og med nærværende nummer er der nu udgivet ti numre. I nogle år er der udkommet ét nummer, i andre år kunne det blive til to. I alt er der nu udgivet 70 fagfællebedømte artikler over de sidste syv årgange, hvoraf omtrent to tredjedele er inden for et tema, mens resten er uden for tema. Indtil nu har alle numre været baseret på et tema og samtidigt indeholdt artikler uden for tema. Den nye redaktion har besluttet at tilstræbe, at der kan udkomme to numre per år, men det afhænger naturligvis også af, hvor mange manuskripter af tilstrækkelig kvalitet vi får ind. Men modsat tidligere deler vi udgivelserne op i et tematisk vinternummer og et sommernummer, som ikke baserer sig på et tema. Dette har vi valgt, fordi redaktionen fortsat ønsker at sætte en tematisk dagsorden for publiceringen i forhold til tidsskriftets scope. Men vi ved også, at der findes mange udviklings- og forskningsprojekter, som ikke kan, vil eller skal rette sig efter et call fra LUP. Vi har derfor arbejdet med, hvordan vi kan organi-

sere publicering af spændende bidrag, som ikke passer ind i de annoncerede, aktuelle temaer? Det er her vores sommernummer kommer i spil, som indeholder de fagfællebedømte artikler uden for tema. Med denne opdeling i temanummer og åbent nummer håber redaktionen at kunne understøtte en forskningsbaseret samtale, som dels er samlet under et årligt tema, dels er åben for væsentlige bidrag, som ikke falder under de fremhævede spørgsmål. Vi håber denne fornyelse bliver vel modtaget.

Det er vores erfaring, at der er brug for længere frister, fra et call annonceres, til vi kan regne med at have gode manuskripter til et specifikt tema. Det gælder især, når vi ønsker bidrag, som også baserer sig på empirisk arbejde, som ofte tager tid til at gennemføre. Vi vil derfor annoncere calls til årets temanummer i meget god tid.

Vi kan allerede nu fortælle, at call'et for 2023 bliver et konkret tema som vedrører den ny læreruddannelse, som forventes at begynde samme år. På trods af at læreruddannelse er et af tidsskriftets to centrale og stående genstande, og *Læreruddannelsesdidaktik* (Årgang 3, nr. 1), *Differentiering i fag, skole og læreruddannelse* (Årgang 5, nr. 2) og *Hvordan bliver man til som lærer i læreruddannelse og skole?* (Årgang 6, nr. 1) specifikt har sat fokus på læreruddannelsen, så berettiger aktualiteten at gøre det igen. Det helt konkrete call udkommer umiddelbart efter sommerferien.

Samtidigt med at tidsskriftet har udgivet 70 artikler, så fortæller vores statistik, at næsten lige som mange manuskripter enten er blevet afvist eller ikke har passeret den dobbelte fagfællebedømmelse. Denne situation rejser spørgsmål om balancer mellem højde og bredde og problemstillinger angående kvalitet. Redaktionen har diskuteret, om tidsskriftet også burde publicere artikler, som ikke er fagfællebedømt, men alligevel præsenterer eller argumenterer for noget interessant og på en forfriskende måde (fx debatindlæg, essays, præsentation af et projekt). Der har vi vurderet, at der findes rigelige muligheder for ikke-fagfællebedømte bidrag i andre tidsskrifter, fagblade og portaler, om det så er på print eller online. Men der findes ikke en anden platform for den dedikerede, videnskabelige og forskningsbaserede samtale om læreruddannelse og lærerprofession. Redaktionen ønsker at fremme den. Spørgsmålet om kvalitet begynder med, at forfattere orienterer sig grundigt i tidsskriftets scope og krav. Vi ønsker altså forskningsartikler. Disse behøver ikke at være skåret over en stiv læst, men skal være bidrag, som præsenterer ny viden på baggrund af et desiderat, har et forsk-

ningssspørgsmål, en konkret ekspliciteret metode, også når der er tale om en kvalitativ eller teoretisk undersøgelse, en analyse og argumentation, man kan følge, samt tydelige konklusioner og eventuelt perspektiver. Også de formelle krav er vigtige at overholde, fordi det gør det lettere at sende manuskripter videre til anonym og dobbelt fagfællebedømmelse. Kvalitetssikring sker dog ikke kun gennem fagfælleprocedure, men også gennem en opfordring til kommende bidragsydere om at tage den kontinuerlige, faglige samtale alvorligt. Det kunne for eksempel betyde, at forfatterne læser tidligere bidrag i nærværende tidsskrift og forholder sig til dem ved at 'optage' positioner, argumenter og konklusioner i deres egen state of the art eller studie i det hele taget. Til inspiration kan vi minde om nogle af de store faglige diskussioner i didaktik fra vores sydlige nabo. Wolfgang Klafki har igennem hele sit virke være involveret i flere afgørende videnskabelige kontroverser med fx folk omkring Berliner modellen eller med Hermann Giesecke. Disse har faktisk bidraget til enten en afklaring eller en nyudvikling af begreber og forståelser. Det er på den måde, man vil kunne identificere, at pædagogisk og didaktisk forskning udvikler sig, som ellers er et felt, hvor det videnskabelige fremskridt er svært at få øje på.

Velkommen til sommernummeret 2022

Vi har i dette nummer kunne samle fire fagfællebedømte og derefter reviderede artikler. Artiklerne optræder i tilfældig rækkefølge.

I den første artikel, "Rammeskift og repositionering", stiller Anne Mette Brøgger Breining og Jørn Bjerre fra DPU Aarhus Universitet spørgsmålet: Hvordan påvirker COVID-19-lockdown læreres syn på skole-hjem-samarbejdet? Det spørgsmål undersøger forfatterne med afsæt i lærerinterviews foretaget med tre lærere før og under lockdown. I artiklen analyseres forskelle og ligheder mellem lærernes syn på skole-hjem-samarbejdet før lockdown og på den baggrund deres forskellige håndteringer af det rammeskift, som omlægningen til hjemmeundervisning medførte. Artiklens fund er, at lærerne fastholdt deres forskellige positioneringsstrategier under lockdown, hvilket gav dem forskellige udgangspunkter for at håndtere forældresamarbejdet under de nye betingelser.

I den anden artikel, "Learning to notice og brug af videooptaget undervisning i læreruddannelsen", undersøger Marie Falkesgaard Slot, Martin Reng, Gitte Hjarnø og Christa Moe fra UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, gennem et empirisk studie, hvordan arbejdet med videoobservationer

i undervisningen styrker studerendes opmærksomhed på lærerens handlinger i klasseværelset og på et potentielt læringsudbytte i forbindelse med integration af videooptaget undervisning i campusundervisning. Studiets resultater peger på, at de studerende i høj grad får øje på relationer mellem elever og lærere, mens fokus på danskfaglige problemstillinger træder i baggrunden. Artiklen diskuterer potentialerne for brug af videooptaget undervisning i uddannelsen af lærere på baggrund af resultaterne.

I den tredje artikel, "Uddannelse til kompetente mentorer for nyuddannede lærere", redegør Lisbeth Lunde Frederiksen og Elisabeth Halse, begge fra VIA, for resultaterne af et litteraturstudie med fokus på nyere viden om mentoruddannelser for lærere, der skal give kompetencer til at understøtte nye læreres fortsatte professionelle udvikling. De har fremanalyseret i alt fire temaer for uddannelsen: 1) Refleksion og kritisk tilgang, 2) Metoder – inquiry based, aktionslæring og educative mentoring med et trifokalt blik, 3) Faglige elementer og 4) Relationer. De kommer frem til, at de fire temaer hænger sammen og også er afhængige af hinanden, og at en mentoruddannelse bør have fokus på netop kritisk refleksion, educative mentoring, undersøgende tilgang, aktionslæring og fokus på opbygning af relationer.

Og endelig, i artiklen "At observere undervisningskvalitet" undersøger Karsten Agergaard og Stefan Ting Graf, begge fra UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, to forskellige observationskodningssystemers vidt forskellige måder at bestemme undervisningskvalitet på: det internationalt vidt udbredte ratingsystem fra Stanford Universitet til observation af undervisningseffektivitet PLATO og det danske kodningssystem PLOT, som bygger på et fænomenologisk og bredt undervisningsbegreb. Forfatternes empiriske studie bygger på en sammenligning af de to systemers kodning og kodeprocedure på de samme 12 undervisningslektioner for at identificere ligheder og forskelle. Et af studiets hovedkonklusioner er, at tidsenheden for kodning af kvalitet er et afgørende designelement for observationssystemer og således kan betragtes som et kvalitetskriterium i sig selv. Afslutningsvist præsenterer artiklen en skitse til et revideret design for observationskodningssystemer til bestemmelse af kvalitet i undervisning, som forener det bedste fra begge observationssystemer.

God læselyst

*På den samlede redaktions vegne
Stefan Ting Graf, Tom Steffensen, Bettina Buch*